

Streda 5. februára 2014

P7_TA(2014)0076

Poistenie prírodných katastrof a katastrof spôsobených ľudskou činnosťou

Uznesenie Európskeho parlamentu z 5. februára 2014 o poistení proti prírodným katastrofám a katastrofám spôsobeným ľudskou činnosťou (2013/2174(INI))

(2017/C 093/12)

Európsky parlament,

- so zreteľom na Zelenú knihu Komisie zo 16. apríla 2013 o poistení proti prírodným katastrofám a katastrofám spôsobeným ľudskou činnosťou (COM(2013)0213),
 - so zreteľom na oznámenie Komisie zo 16. apríla 2013 s názvom Stratégia EÚ pre adaptáciu na zmenu klímy (COM(2013)0216),
 - so zreteľom na verejnú konzultáciu o uvedenej zelenej knihe organizovanú Komisiou od 16. apríla 2013 do 15. júla 2013,
 - so zreteľom na správu Európskej environmentálnej agentúry č. 12/2012 s názvom Zmena klímy, vplyvy a zraniteľnosť v Európe 2012, správa založená na ukazovateľoch,
 - so zreteľom na správu Spoločného výskumného centra Európskej komisie zo septembra 2012 s názvom Prírodné katastrofy: Relevantnosť rizík a poistné krytie v EÚ;
 - so zreteľom na článok 5 Zmluvy o Európskej únii,
 - so zreteľom na článok 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre hospodárske a menové veci (A7-0005/2014),
- A. keďže miera rozšírenia, ktorá meria percentuálnu mieru celkového poistného v HDP krajiny, sa líši v závislosti od členského štátu, a keďže rozsah hospodárskych strát spojených s poveternostnými javmi nie je v jednotlivých členských štátoch rovnaký;
- B. keďže nerovnakú mieru rozšírenia v členských štátoch podmienenú právnymi, geofyzikálnymi, historickými a kultúrnymi rozdielmi, z ktorých vyplývajú rôzne úrovne dopytu, možno chápať ako situáciu, ktorá si vyžaduje opatrenia na európskej úrovni najvyšš v oblasti informačnej a preventívnej politiky;
- C. keďže je situácia na poistnom trhu EÚ rôznorodá, pretože členské štáty sú vystavené rozličným rizikám a prírodným katastrofám a predvídateľnosť prírodnej katastrofy závisí od rozličných faktorov (meteorologických, hydrologických, geofyzikálnych atď.);
- D. keďže v období od roku 1980 do roku 2011 si zopár väčších udalostí pripísalo asi polovicu všetkých strát spojených s meteorologickými javmi; keďže prírodné katastrofy a katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou sú finančným rizikom, nech sa vyskytnú kdekoľvek;
- E. keďže prudké víchrice, lesné požiare, riečne povodne a privalové dažde patria k hlavným rizikám prírodných katastrof, ktorým Európa čelí, a hoci sa ich výskyt rýchlo zvyšuje, stále je nemožné odhadnúť ich rastúci dosah z hľadiska škôd a nákladov;
- F. keďže občania si často neuvedomujú rôzne riziká, ktoré môžu vyplývať z meteorologických javov, alebo ako jednotlivci aj ako spoločenstvá zvyčajne podceňujú riziká prírodných katastrof, ako aj dôsledky nedostatočnej prípravy;
- G. keďže prírodné katastrofy na jednej strane závisia od meteorologických a geografických prvkov, zatiaľ čo katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou sú dôsledkom nevhodného správania alebo zlého riadenia rizík;
- H. keďže následky niektorých prírodných katastrof sú v niektorých prípadoch umocnené nedostatkom vhodných preventívnych opatrení zo strany vlád, miestnych orgánov a občanov;
- I. keďže v súvislosti s katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou je v záujme predchádzania nehodám veľmi dôležité dodržiavanie a optimalizácia bezpečnostných predpisov;

Streda 5. februára 2014

- J. keďže trh v oblasti poistenia pre prípady prírodných katastrof je ovplyvnený rozsahom preventívnych opatrení vo forme adaptácie na zmenu klímy (napr. vytváraním protipovodňových hrádzí alebo kapacít v oblasti rýchleho odhaľovania a reakcie na lesné požiare), zatiaľ čo cieľom trhu v oblasti poistenia v prípade katastrof spôsobených ľudskou činnosťou je splňať požiadavky v oblasti zodpovednosti, ktoré vyplývajú z bezpečnostných noriem, čo znamená, že nie je vhodné pristupovať k poisteniu majetku proti poškodeniu a poisteniu zodpovednosti za škodu rovnakým spôsobom;

Prevenčia a informácie

1. domnieva sa, že prevenčia je najdôležitejší faktor z hľadiska ochrany ľudí a predchádzania stratám spôsobeným v dôsledku nepredvídaných udalostí; berie na vedomie úlohu EÚ pri rozvoji zodpovednejšej spoločnosti, ktorá poskytuje dostatok pozornosti preventívnym opatreniam, a pri vytváraní kultúry prevencie, ktorou sa posilňuje informovanosť občanov o prírodných rizikách a rizikách spôsobených ľudskou činnosťou;
2. je presvedčený, že intenzívnejší výskum môže poskytnúť podrobnejší rámec rozličných situácií, pokiaľ ide o pochopenie a prevenciu environmentálnych rizík a znižovanie neistoty v tejto oblasti; víta partnerstvá medzi poisťovňami a výskumnými ústavmi, ktoré sa zameriavajú na združovanie zdrojov, zručností a odborných znalostí v oblasti rizík v záujme lepšieho pochopenia príslušných otázok, a teda prípravy občanov a spoločenských, aby boli schopní lepšie čeliť rizikám súvisiacim s prírodnými katastrofami;
3. domnieva sa, že informácie sú nevyhnutné na prevenciu a zmiernenie týchto katastrof; vyzýva preto na užšiu spoluprácu medzi členskými štátmi a súkromným sektorom s cieľom poskytnúť občanom príslušné informácie o rizikách, ktoré im hrozia;
4. zastáva názor, že EÚ a vnútroštátne orgány môžu poskytnúť viditeľnú pridanú hodnotu tým, že podporia zodpovedné správanie jednotlivcov a výmenu osvedčených postupov pri prevencii a zmiernení rizík medzi členskými štátmi a na regionálnej úrovni, a víta podporu kampaní zameraných na zlepšovanie informovanosti občanov o rizikách prírodných katastrof a zemepisných vedomostí a znalostí klímy;
5. zdôrazňuje, že zapojenie miestnych orgánov a zainteresovaných strán do rozhodovania o územnom plánovaní a rozvoji miest by mohlo zlepšiť riadenie v prípade prírodných katastrof; je presvedčený, že užšia spolupráca medzi verejným a súkromným sektorom by mohla pomôcť členským štátom a miestnym orgánom identifikovať vysokorizikové oblasti, rozhodnúť o preventívnych opatreniach a pripraviť koordinovanú činnosť;
6. vyzýva členské štáty a verejné orgány, aby prijali vhodné preventívne opatrenia s cieľom zmierniť následky prírodných katastrof; vyzýva vlády, aby vytvárali a udržiavali jednotky krízového nasadenia s cieľom zmierniť následky týchto kríz;
7. vyzýva členské štáty, aby sa medzi sebou podelili o najlepšie postupy a skúsenosti s cieľom chrániť občanov pred nečakanými udalosťami a vytvorili sieť pre výmenu informácií, a aby sa dohodli na cezhraničnej koordinácii a riadení;

Poistný trh

8. víta úsilie Komisie zvyšovať informovanosť o katastrofách, ale zdôrazňuje, že prírodné katastrofy a katastrofy spôsobené ľudskou činnosťou potrebujú rozdielne typy poistenia a vzťahujú sa na ne dva rozdielne poistné trhy, a preto sa nemôžu riešiť spoločne, hoci sú prípady, keď rozhodnutia ľudí zhoršujú vystavenie riziku prírodnej katastrofy;
9. zdôrazňuje, že EÚ by nemala vytvárať prekrývajúce sa a protichodné pravidlá týkajúce sa zodpovednosti; zdôrazňuje, že vo väčšine členských štátov existuje určitá forma systému poistenia škôd spôsobených záplavami a inými prírodnými katastrofami; poznamenáva, že tento systém možno doplniť o kompenzácie zo štátnych rezerv v prípade takeého majetku, ktorý nemožno poistiť súkromne, a že štátne rezervy môžu tiež pokryť poistné nároky, ktoré prekračujú strop poistného krytia alebo v prípade inak výnimočne rozsiahlych škôd; ďalej zastáva názor, že členský štát sa môže podieľať na náhrade škôd tým, že poskytne zaistenie; nazdáva sa však, že tieto systémy sa v mnohých ohľadoch líšia a že nie je obozretné ani potrebné ich zjednocovať;
10. poznamenáva, že nariadenie (ES) č. 2012/2002, ktorým sa zriaďuje Fond solidarity Európskej únie, je základom pre zásah Spoločenstva v prípade veľkých katastrof a že v tomto nariadení sa jasne uvádza: „Akcie Spoločenstva by nemali zbavovať zodpovednosti tretie strany, ktoré podľa pravidla ‚znečisťovateľ platí‘ zodpovedajú v prvom rade za nimi spôsobené škody alebo bránia prijímaniu preventívnych opatrení v členskom štáte aj na úrovni Spoločenstva“;

Streda 5. februára 2014

11. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila ľahký prístup k príslušným informáciám vrátane komparatívnych štatistík, a členské štáty, aby zverejňovali jasné a presné údaje na podporu rozhodovania spotrebiteľov, obcí a spoločností pri uzatváraní poistenia proti prírodným katastrofám; domnieva sa, že by bolo vhodné zaviesť štandardné formáty na základe rozdielnych klasifikácií udalostí;

12. pripomína, že prírodné katastrofy majú vplyv tak na súkromné domácnosti, ako aj na podnikateľskú činnosť, a povzbudzuje poisťovne k tomu, aby stanovovanie cien na základe rizika považovali za rozhodujúce pri poisťovaní pre prípad katastrofy; vyzýva členské štáty, aby navrhli stimuly, ktorými povzbudia občanov k tomu, aby zatvárali poistenie na svoju ochranu a na ochranu svojho majetku pred poškodením, ako aj stimuly, ktoré budú reagovať na poisťovacie potreby, pokiaľ ide o zodpovednosť za škody na životnom prostredí, napr. v prípade podnikov pôsobiacich v ťažobnom alebo v plynárenskom, chemickom či jadrovom priemysle;

13. vyzýva poisťovne k tomu, aby objasnili zmluvy pre spotrebiteľov a aby poskytovali informácie o dostupných možnostiach a ich vplyve na cenu poistného krytia s cieľom zabezpečiť spotrebiteľom možnosť vhodne si vybrať; vyzýva poisťovne, aby poskytli zákazníkom a nádejným zákazníkom jasné a zrozumiteľné informácie;

14. uznáva, že je potrebné, aby spotrebiteľia rozumeli tomu, aký typ krytia majú a ako by to prípadne fungovalo, ak sa riziká naplnia; zdôrazňuje, že spotrebiteľia musia byť plne informovaní o všetkých zmluvných podmienkach vrátane postupov na odstúpenie od zmluvy a podávania sťažností a lehôt uplatniteľných v týchto postupoch pri kúpe poistných produktov a pred podpísaním zmluvy; domnieva sa, že stanovovanie cien na základe rizika by malo byť prvoradé pre dostupnosť poistného krytia; nazdáva sa, že o ochranu spotrebiteľov sa musí zaujímať EÚ i členské štáty;

Nepovinné poistenie

15. pripomína, že v konečnom dôsledku veľkú časť priameho alebo nepriameho finančného zaťaženia vyplývajúceho zo škôd spôsobených prírodnými katastrofami alebo katastrofami spôsobenými ľudskou činnosťou znáša štát alebo regionálne orgány, a preto navrhuje, aby členské štáty uznali význam prevencie rizík a urobili z nej pilier investičnej stratégie, keďže je efektívnejšie minimalizovať dôsledky katastrof, ako len poskytovať následné krytie a nápravy škôd;

16. zdôrazňuje riziko morálneho hazardu, ak sa občania domnievajú, že ich vláda bude využívať verejné zdroje z národného rozpočtu na krytie svojich strát; kritizuje preto činnosti a opatrenia, ktoré môžu odrádzať občanov alebo spoločenstvá od toho, aby prijímali opatrenia na svoju ochranu; zastáva názor, že občania by mali niesť svoj podiel zodpovednosti a náhrady by sa nemali vzťahovať na všetky škody;

17. pripomína, že je nutné zachovať individuálnu zodpovednosť v tomto sektore, a je si vedomý úsilia, ktoré vynakladajú členské štáty pri zlučovaní podpory individuálnej zodpovednosti s vládnu intervenciou;

18. dospel k záveru, že neexistuje žiadne narušenie trhu v tejto oblasti, ktorým by sa zdôvodňoval zásah na európskej úrovni, a nemyslí si, že by bolo v tejto záležitosti možné nájsť univerzálne riešenie pre všetky; pripomína, že poisťovacie produkty na mieru závisia od mnohých prvkov, ako je typ rizík, ich pravdepodobný rozsah a kvalita, kultúra prevencie, pripravenosť a akcieschopnosť a opatrenia členských štátov a regionálnych orgánov týkajúce sa monitorovania rizík a prípravy;

19. domnieva sa, že vďaka flexibilnému poistnému trhu v oblasti prírodných katastrof je možné, aby poisťovne prispôbili produkty rozličným podmienkam, a je presvedčený, že nepovinný rámec je najlepším spôsobom, ako vytvárať produkty, ktoré zodpovedajú prírodným rizikám v danej geografickej oblasti;

o

o o

20. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii a parlamentom členských štátov.